

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

UZNESENIE

Ústavného súdu Slovenskej republiky

IV. ÚS 47/2021-20

Ústavný súd Slovenskej republiky na neverejnom zasadnutí 26. januára 2021 v senáte zloženom z predsedu senátu Libora Duľa a zo sudcov Miroslava Duriša a Ladislava Duditša (sudca spravodajca) predbežne prerokoval ústavnú sťažnosť [REDAKOVANÉ], podnikajúceho pod obchodným menom Ing. Július Lapdavský Deštrukprojekt, Zakarpatská 6, Rožňava, IČO 32 996 187, a obchodnej spoločnosti DEŠTRUKPROJEKT s. r. o., Rožňavská Baňa 180, Rožňava, IČO 45 677 671, zastúpených advokátskou kanceláriou FELŠÖCI & Partners, s. r. o., Bajkalská 31, Bratislava, v mene ktorej koná konateľ a advokát JUDr. Ing. Ján Felšöci, vo veci namietaného porušenia základného práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky a práva na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd postupom Krajského súdu v Prešove v konaní vedenom pod sp. zn. 6 Cob 23/2020 a sp. zn. 6 Cob 24/2020 a jeho uznesením z 8. apríla 2020 a takto

r o z h o d o l :

Ústavnú sťažnosť [REDAKOVANÉ] a obchodnej spoločnosti DEŠTRUKPROJEKT s. r. o. o d m i e t a .

O d ô v o d n e n i e :

I.

Obsah ústavnej sťažnosti, sťažnostná argumentácia a návrh rozhodnutia

1. Ústavnému súdu Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) bola 6. augusta 2020 doručená ústavná sťažnosť [REDAKOVANÉ], podnikajúceho pod obchodným menom Ing. Július Lapdavský Deštrukprojekt, Zakarpatská 6, Rožňava, IČO 32 996 187 (ďalej len „sťažovateľ“), a obchodnej spoločnosti DEŠTRUKPROJEKT s. r. o., Rožňavská Baňa 180, Rožňava, IČO 45 677 671 (ďalej len „sťažovateľka“, spolu aj „sťažovatelia“), zastúpených advokátskou kanceláriou FELŠÖCI & Partners, s. r. o., Bajkalská 31, Bratislava, v mene ktorej koná konateľ a advokát JUDr. Ing. Ján Felšöci, vo veci namietaného porušenia základného práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) a práva na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“) postupom Krajského súdu v Prešove (ďalej len „krajský súd“) v konaní vedenom pod sp. zn. 6 Cob 23/2020 a sp. zn. 6 Cob 24/2020 a jeho uznesením z 8. apríla 2020 (ďalej len „napadnuté rozhodnutie“).

2. Z ústavnej sťažnosti a jej príloh vyplýva, že Okresný súd Prešov (ďalej len „okresný súd“) v konaní vedenom pod sp. zn. 18 Cb 100/2013 rozsudkom z 22. októbra 2019 zamietol žalobu sťažovateľa, ktorou sa domáhal proti žalovanej (spoločnosť [REDAKOVANÉ]) zaplataenia peňažnej sumy, pričom v druhom a treťom výroku rozhodol aj o nároku na náhradu trov konania žalovanej a štátu voči sťažovateľovi. Sťažovateľ podal proti rozsudku odvolanie a pred rozhodnutím o ňom podal aj návrh na pripustenie zmeny účastníka konania na strane žalobcu, pretože došlo k postúpeniu jeho pohľadávky voči žalovanej na sťažovateľku. Okresný súd uznesením z 2. decembra 2019 (ďalej aj „uznesenie okresného súdu“) pripustil vstup sťažovateľky na miesto sťažovateľa ako žalobcu. Žalovaná potom podala návrh na zrušenie uznesenia okresného súdu (ďalej len „návrh žalovanej“). Krajský súd napadnutým rozhodnutím zamietol návrh sťažovateľa na pripustenie zmeny strany sporu na strane žalobcu, odmietol odvolanie žalovanej proti uzneseniu okresného súdu z 2. decembra 2019 a vec vrátil okresnému súdu.

3. Krajský súd podľa sťažovateľov konal o právoplatne a vykonateľne vyriešenej otázke, do ktorej nemal právomoc zasahovať, ani spôsobom prisudzujúcim uzneseniu okresného súdu účinky paaktu. Krajský súd pripustil návrh žalovanej a vecne sa s ním v plnej miere stotožnil, hoci naň nemal prihliadať, keďže proti uzneseniu okresného súdu nebolo procesne prípustné ani odvolanie. Krajský súd rozhodol bez poznania stanoviska sťažovateľov k návrhu žalovanej. Sťažovateľke odňal postavenie žalobkyne, s právami a povinnosťami, ktoré mala v konaní priznané, čím zvýhodnil žalovanú. Takéto konanie krajského súdu bolo neprípustné, porušujúce právnu istotu sťažovateľov vyplývajúcu z uznesenia okresného súdu, ich legitímne očakávania, ich právo na spravodlivý proces (ne)vystupovať v spore ako žalobca (procesné právo sťažovateľa prestať byť stranou sporu a právo sťažovateľky stať sa stranou sporu), ako aj právo na súdnu ochranu uplatneného nároku. Krajský súd nenaplnil imperatív daný § 80 ods. 2 zákona č. 160/2015 Z. z. Civilný sporový poriadok v znení neskorších predpisov (ďalej aj „CSP“), podľa ktorého mal návrhu sťažovateľa len vyhovieť, a nie vysporiadavať sa s otázkami postavenia sťažovateľky a výhradami žalovaného, ktoré mohli byť predmetom dokazovania v súvislosti s rozhodnutím vo veci samej.

4. Argumentácia krajského súdu vo vzťahu k hodnoteniu okolností postavenia sťažovateľov a zodpovednosti za náhradu trov konania je podľa nich svojvoľná, nepreskúmateľná, nepreukázateľná, v celkovom kontexte ústavne neudržateľne prejudikuje rozhodnutie vo veci samej. Sťažovatelia badajú v hodnotení konania sťažovateľov krajským súdom ako zneužitia inštitútu zmeny žaloby v nepoctivej pohnútke svojvoľné nahradenie zákonného znenia, odchýlenie sa od neho a popretie jeho účelu a významu. Neinformovaním a nedoručením podania žalovanej sťažovateľom im krajský súd neumožnil efektívne sa brániť, aby vyvrátili tvrdenia žalovanej. V súvislosti s neprípustnosťou riadneho opravného prostriedku proti rozhodnutiu odvolacieho súdu krajský súd porušil princíp dvojinstančnosti konania. Sťažovatelia ďalej vo svetle potvrdenia nariadeného zabezpečovacieho opatrenia v inom konaní krajského súdu, rozhodnutia Protimonopolného úradu Slovenskej republiky o uložení pokuty žalovanej a podozrení voči konateľovi žalovanej z trestných činov namietajú porušenie označených práv v otázke zásady rovnosti zbraní a rovnakého zaobchádzania na úkor zvýhodnenia žalovanej nepreskúmateľným neprípustením do konania a nevyhnutím z konania. Nepreskúmateľnosť a zmätočnosť

napadnutého rozhodnutia sťažovateľa pozorujú v nejasnosti v označení ustanovenia Civilného sporového poriadku, podľa ktorého krajský súd vyhodnotil neprípustnosť rozhodnutia o zmene žalobcu okresným súdom.

5. Vzhľadom na uvedené sťažovateľa navrhli, aby ústavný súd po prijatí sťažnosti na ďalšie konanie nálezom vyhlásil, že postupom krajského súdu v konaní vedenom pod č. k. 6 Cob 23/2020-690, sp. zn. 6 Cob 24/2020-690 boli porušené práva sťažovateľov uvedené v bode 1, aby napadnuté rozhodnutie krajského súdu zrušil a vrátil na ďalšie konanie a aby krajskému súdu uložil povinnosť nahradiť im vyčíslené trovy právneho zastúpenia.

II.

Relevantná právna úprava a ústavnoprávne východiská

6. Podľa čl. 127 ods. 1 ústavy ústavný súd rozhoduje o sťažnostiach fyzických osôb alebo právnických osôb, ak namietajú porušenie svojich základných práv alebo slobôd, alebo ľudských práv a základných slobôd vyplývajúcich z medzinárodnej zmluvy, ktorú Slovenská republika ratifikovala a bola vyhlásená spôsobom ustanoveným zákonom, ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhoduje iný súd.

6.1 Podľa čl. 140 ústavy podrobnosti o organizácii ústavného súdu, o spôsobe konania pred ním a o postavení jeho sudcov ustanoví zákon. Týmto zákonom je s účinnosťou od 1. marca 2019 zákon č. 314/2018 Z. z. o Ústavnom súde Slovenskej republiky a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“).

7. Podľa § 56 ods. 1 zákona o ústavnom súde ústavný súd každý návrh na začatie konania predbežne prerokuje na neverejnom zasadnutí bez prítomnosti navrhovateľa, ak tento zákon v § 9 neustanovuje inak. Pri predbežnom prerokovaní návrhu ústavný súd zisťuje, či dôvody uvedené v § 56 ods. 2 zákona o ústavnom súde nebránia jeho prijatiu na ďalšie konanie.

7.1 Podľa § 56 ods. 2 zákona o ústavnom súde ústavný súd môže na predbežnom prerokovaní bez ústneho pojednávania uznesením odmietnuť návrh na začatie konania,

a) na prerokovanie ktorého nemá ústavný súd právomoc,

b) ktorý je podaný navrhovateľom bez zastúpenia podľa § 34 alebo § 35 a ústavný súd nevyhovел žiadosti navrhovateľa o ustanovenie právneho zástupcu podľa § 37,
c) ktorý nemá náležitosti ustanovené zákonom,
d) ktorý je neprípustný,
e) ktorý je podaný zjavne neoprávnenou osobou,
f) ktorý je podaný oneskorene,
g) podľa § 42 ods. 2 písm. f), g), q), r), t) alebo písm. v), ktorý je zjavne neopodstatnený.

7.2 Podľa § 132 ods. 1 zákona o ústavnom súde ak o ochrane základných práv a slobôd sťažovateľa vo veci, ktorej sa ústavná sťažnosť týka, je príslušný rozhodovať iný súd, ústavný súd uznesením ústavnú sťažnosť odmietne pre nedostatok právomoci na jej prerokovanie.

7.3 Podľa § 132 ods. 2 zákona o ústavnom súde ústavná sťažnosť je neprípustná, ak sťažovateľ nevyčerpal právne prostriedky, ktoré mu priznáva zákon na ochranu jeho základných práv a slobôd.

8. Podľa čl. 46 ods. 1 ústavy každý sa môže domáhať zákonom ustanoveným postupom svojho práva na nezávislom a nestrannom súde a v prípadoch ustanovených zákonom na inom orgáne Slovenskej republiky.

8.2 Podľa čl. 6 ods. 1 prvej vety dohovoru každý má právo na to, aby jeho vec bola spravodlivo, verejne a v primeranej lehote prejednaná nezávislým a nestranným súdom zriadeným zákonom, ktorý rozhodne o jeho občianskych právach alebo záväzkoch alebo o akomkoľvek trestnom čine, z ktorého je obvinený.

9. Ústavný súd poznamenáva, že medzi právom na súdnu ochranu čl. 46 ods. 1 ústavy a jemu porovnateľným právom na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru niet zásadných odlišností, a prípadné porušenie uvedených práv je preto potrebné posudzovať spoločne. Ústavný súd už v rámci svojej judikatúry vyslovil, že obsahom týchto práv je umožniť každému reálny prístup k súdu, pričom tomuto právu zodpovedá povinnosť súdu o veci konať a rozhodnúť (napr. II. ÚS 88/01), ako aj konkrétne procesné garancie v súdnom konaní.

10. Pridržiavajúc sa svojej stabilnej judikatúry, ústavný súd ďalej poukazuje na to, že základné právo na súdnu ochranu, ako aj právo na spravodlivé súdne konanie „je výsledkové“, to znamená, musí mu zodpovedať proces ako celok, a skutočnosť, či napadnuté konanie ako celok bude spravodlivé, závisí od pokračujúceho konania a rozhodnutia všeobecných súdov (m. m. III. ÚS 33/04, IV. ÚS 163/05, II. ÚS 307/06, II. ÚS 155/08). Aj z ďalšej judikatúry ústavného súdu (napr. I. ÚS 79/03, I. ÚS 236/03), obdobne ako z judikatúry Európskeho súdu pre ľudské práva (napr. Komanický c. Slovenská republika, rozsudok zo 4. 6. 2002) vyplýva, že ústavný súd a Európsky súd pre ľudské práva overujú, či konanie posudzované ako celok bolo spravodlivé v zmysle čl. 46 až čl. 50 ústavy, resp. čl. 6 ods. 1 dohovoru.

11. Predpokladom na záver o porušení základného práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy (ako aj práva na spravodlivé súdne konanie garantovaného v čl. 6 ods. 1 dohovoru) je také porušenie, ktoré nie je napravitel'né alebo odstránitel'né činnosťou všeobecného súdu pred začatím konania alebo v konaní vo veci samej, resp. ktoré nemožno napraviť procesnými prostriedkami, ktoré sú obsiahnuté v Civilnom sporovom poriadku účinnom od 1. júla 2016 (m. m. I. ÚS 182/2019).

12. Ak ústavný súd v rámci svojej doterajšej rozhodovacej činnosti pripustil výnimky z tejto zásady, išlo o prípady, keď ešte pred právoplatným skončením konania vo veci samej bolo v konaní o ústavnej sťažnosti napadnuté právoplatné rozhodnutie, ktorým sa skončila iba určitá časť konania alebo ktorým sa riešila iba určitá parciálna procesná otázka. Podmienkou na pripustenie takejto výnimky však je, že v konkrétnom prípade musí ísť o rozhodnutie spôsobilé výrazne a nezvratným spôsobom zasiahnuť do ústavou alebo kvalifikovanou medzinárodnou zmluvou garantovaných základných práv alebo slobôd sťažovateľa, ako aj to, že námietka ich porušenia sa musí vzťahovať výlučne na dané štádium konania a nemohla by už byť uplatnená neskôr (IV. ÚS 195/2010, III. ÚS 381/2016), prípadne by sa tento negatívny dôsledok musel zároveň vzťahovať na výsledok konania a nebolo by ho možné korigovať v ďalšom procesnom postupe alebo v opravných konaniach (m. m. IV. ÚS 322/09, I. ÚS 182/2019).

13. Na tomto mieste je vhodné zdôrazniť, že ústavný súd nie je súdom vyššej inštancie rozhodujúcim o opravných prostriedkoch v rámci sústavy všeobecných súdov, ale podľa čl. 124 ústavy je nezávislým súdnym orgánom ochrany ústavnosti. Z tohto dôvodu ústavný súd nie je oprávnený preskúmať a posudzovať, či bol v konaní pred všeobecnými súdmi náležite zistený skutkový stav a aké právne závery z tohto zisteného skutkového stavu všeobecný súd vyvodil. Úloha ústavného súdu sa obmedzuje na kontrolu zlučiteľnosti účinkov interpretácie a aplikácie zákonov všeobecnými súdmi s ústavou alebo kvalifikovanou medzinárodnou zmluvou o ľudských právach a základných slobodách. Posúdenie veci všeobecným súdom sa môže stať predmetom kritiky zo strany ústavného súdu iba v prípade, ak by závery, ktorými sa všeobecný súd vo svojom rozhodovaní riadil, boli zjavne neodôvodnené alebo arbitrárne. O arbitrárnosti (svojevôli) pri výklade a aplikácii zákonného predpisu všeobecným súdom by bolo možné uvažovať len v prípade, ak by sa tento natoľko odchýlil od znenia príslušných ustanovení, že by zásadne poprel ich účel a význam (m. m. I. ÚS 115/02, I. ÚS 12/05, I. ÚS 352/06).

14. Ústavný súd pri predbežnom prerokovaní každého návrhu skúma, či dôvody uvedené v § 56 ods. 2 zákona o ústavnom súde nebránia jeho prijatiu na ďalšie konanie. Ako už bolo naznačené, podmienkou toho, aby ústavný súd pristúpil k meritórnemu prejednaniu ústavnej sťažnosti, je vyčerpanie dostupných prostriedkov nápravy, ktorých uplatnenie sťažovateľovi právny poriadok priznáva. V civilnom sporovom konaní je to aj podanie dovolania ako mimoriadneho opravného prostriedku podľa § 419 a nasl. CSP, a to za situácie, že tento opravný prostriedok je účinný na ochranu sťažovateľom označených práv (I. ÚS 47/2020, III. ÚS 35/2019, I. ÚS 69/2019, III. ÚS 19/2019, I. ÚS 146/2018).

III.

Posúdenie veci ústavným súdom

III.1 K podmienkam konania

15. Podanie sťažovateľov je ústavnou sťažnosťou v zmysle čl. 127 ústavy v spojení s § 42 ods. 2 písm. f) a § 122 a nasl. zákona o ústavnom súde. Ústavný súd v rámci prípravy na predbežné prerokovanie zameranej na splnenie zákonom ustanovených podmienok

konania pred ústavným súdom zistil, že ústavnú sťažnosť podala oprávnená osoba – sťažovateľka ako účastníci civilného sporu (o zaplatenie peňažnej sumy) na strane žalobcu (§ 122), v zákonnej lehote (§ 124). Sťažovateľka sú v konaní zastúpení advokátom (§ 34 ods. 1) na základe predloženého plnomocenstva výslovne udeleného na zastupovanie pred ústavným súdom. Ústavná sťažnosť obsahuje všeobecné náležitosti podania (§ 39), všetky všeobecné náležitosti návrhu na začatie konania (§ 43) a všetky osobitné náležitosti ústavnej sťažnosti (§ 123). Petit ústavnej sťažnosti však nie je úplne koherentný a v súlade s jej odôvodnením, pretože sťažovateľ nežiada vyslovenie porušenia označených práv napadnutým rozhodnutím, ale len postupom krajského súdu, hoci zrušiť navrhuje aj napadnuté rozhodnutie. Z celkového hľadiska ide o nedostatok v tomto prípade odstrániteľný výzvou ústavného súdu. Napriek tejto možnosti ústavný súd pristúpil k prerokovaniu ústavnej sťažnosti aj bez odstránenia nedostatku po zistení, že ani jeho odstránenie by nemohlo priniesť iný výsledok, ako je uvedené ďalej v časti III.2.

16. Pokiaľ ide o sťažovateľku, ústavný súd sa pozastavil pri skúmaní procesnej legitímácie v konaní pred ústavným súdom, vyplývajúcej z § 122 zákona o ústavnom súde. Aby sťažovateľka mohla svoje oprávnenie podať ústavnú sťažnosť preukázať, musí kumulatívne splniť dve podmienky: a) ukrátenie na subjektívnych verejných právach spojené s vydaním napadnutého rozhodnutia alebo opatrenia či iného zásahu orgánu verejnej moci a b) postavenie účastníka v konaní pred orgánom verejnej moci, v ktorom bolo vydané napadnuté rozhodnutie alebo opatrenie orgánu verejnej moci, alebo vykonaný iný zásah.

17. Ústavný súd vo svojej ustálenej judikatúre opakovane vyslovuje, že domáhať sa ochrany základných práv na ústavnom súde môže fyzická osoba alebo právnická osoba jedine v záujme ochrany svojich základných práv (napr. II. ÚS 32/06, II. ÚS 80/06, I. ÚS 213/2016). Z čl. 127 ods. 1 ústavy možno vyvodit', že sťažovateľka musí namietať porušenie svojich základných práv zároveň v spojitosti s konkrétnym konaním pred všeobecným súdom, resp. iným orgánom verejnej moci, čo prichádza do úvahy iba za predpokladu, ak je v čase doručenia sťažnosti ústavnému súdu už účastníkom tohto konania, teda konania, v ktorom namieta porušenie základných práv (m. m. II. ÚS 3/05, III. ÚS 464/2010, III. ÚS 281/2012, IV. ÚS 295/2013).

18. Podľa platnej a účinnej úpravy príslušného procesného predpisu súd neprihliada na procesné nástupníctvo ex offio, ale len na návrh žalobcu (v tomto prípade sťažovateľa), pričom návrh na zmenu na strane žalobcu je oprávnený podať výlučne sám žalobca, ktorý je účastníkom tohto konania. Sťažovateľka podľa právnej úpravy obsiahnutej v Civilnom sporovom poriadku nebola aktívne vecne legitimovaná na podanie návrhu na zmenu na strane žalobcu, a teda nebola účastníčkou tohto konania na krajskom súde. Z uvedeného vyplýva, že sťažovateľka v napadnutom súdnom konaní v relevantnom čase nemala postavenie účastníka konania, teda v tomto období nedisponovala žiadnymi procesnými právami, ktoré by jej vyplývali z Civilného sporového poriadku, a teda z ústavného hľadiska ani právami podľa ústavy a dohovoru, porušenie ktorých namieta. Z tohto dôvodu nemohlo dôjsť k porušeniu jej základných práv (m. m. II. ÚS 205/04, I. ÚS 186/2013, IV. ÚS 150/2014, III. ÚS 308/2017).

19. Ústavný súd považuje za ústavne súladný záver krajského súdu, že uznesenie okresného súdu nemohlo vyvolať právne účinky v podobe pripustenia zmeny účastníkov konania na strane žalobcu, keďže o ňom rozhodol okresný súd, zjavne vybočujúc zo zákonného rámca oprávnení súdu prvej inštancie daného mu § 374 až § 375 CSP. Sťažovateľka preto nenadobudla z tohto uznesenia okresného súdu žiadne procesné oprávnenia. Spoliehaniu sa sťažovateľky na právne účinky uznesenia okresného súdu, ktoré bolo vydané nesprávne obsadeným súdom (II. ÚS 136/08, II. ÚS 15/96), nie je možné pripísať právnu relevanciu. Ústavný súd navyše upozorňuje na svoj právny názor na povahu uznesenia okresného súdu, ktorý vyslovil v uznesení sp. zn. IV. ÚS 405/2020 z 25. augusta 2020, týkajúceho sa tej istej veci.

20. Vzhľadom na charakter napadnutého uznesenia krajského súdu (uznesenie o návrhu na zmenu žalobcu a o odmietnutí odvolania žalovanej) ústavný súd nepovažuje ústavnú sťažnosť sťažovateľky za podanú oprávnenou osobou. Ústavnú sťažnosť sťažovateľky preto odmietol podľa § 56 ods. 2 písm. e) zákona o ústavnom súde.

III.2 K namietanému porušeniu základného práva sťažovateľa na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy a práva na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru postupom krajského súdu a jeho napadnutým rozhodnutím

21. Sťažovateľ v ústavnej sťažnosti tvrdí, že postupom krajského súdu, zavŕšeným napadnutým rozhodnutím krajského súdu o nepripustení zmeny žalobcu, boli porušené jeho označené práva, pretože krajský súd, vychádzajúc z nesprávneho právneho posúdenia, mu znemožnil uskutočniť procesné právo prestať byť stranou sporu a vyjadriť sa k návrhu žalovanej, porušil právnu istotu vyplývajúcu z uznesenia okresného súdu a právo nepripustiť zmenu na strane žalobcu nad rámec § 80 ods. 2 CSP.

22. Uznesenie o procesnom nástupníctve je rozhodnutím procesnej povahy, nie rozhodnutím vo veci samej a ako také nie je spravidla ani spôsobilé zasiahnuť do ústavne zaručených práv. Uvedené potvrdzuje aj judikatúra ústavného súdu, v zmysle ktorej vo všeobecnosti platí, že nesprávne rozhodnutie procesnej povahy nemožno spravidla samo osebe kvalifikovať ako také pochybenie všeobecného súdu, ktoré by svojou intenzitou zakladalo možnosť vyslovenia porušenia základných práv a slobôd bez ohľadu na to, akokoľvek výrazne sa môže účastníka konania dotknúť (I. ÚS 407/2020).

23. Ústavný súd poukazuje na skutočnosť, že posúdenie splnenia predpokladov procesného nástupníctva v konaní je otázkou jednoduchého (podústavného) práva, ktorého výklad a aplikácia sú výlučne zverené do právomoci všeobecných súdov. Ústavný súd pritom nie je oprávnený do tejto rozhodovacej činnosti všeobecného súdu vstupovať, keďže by sa tým vo vzťahu k všeobecným súdom dopustil neprípustného zásahu. Z judikatúry ústavného súdu totiž vyplýva, že práve všeobecné súdy sú primárne zodpovedné aj za dodržiavanie základných práv a slobôd, ktoré ústava alebo medzinárodná zmluva dotknutým fyzickým osobám zaručuje, preto je možnosť intervencie zo strany ústavného súdu subsidiárna a nastupuje až vtedy, ak ochranu neposkytujú všeobecné súdy (porov. mutatis mutandis I. ÚS 9/00, II. ÚS 592/2013, III. ÚS 375/2010, IV. ÚS 26/04). Ak ústavný súd pri predbežnom prerokovaní ústavnej sťažnosti zistí, že sťažovateľ sa ochrany svojich základných práv alebo slobôd môže domôcť využitím jemu dostupných a účinných prostriedkov nápravy pred iným (všeobecným) súdom, musí takúto ústavnú sťažnosť

odmietnuť pre neprípustnosť (porovnaj I. ÚS 22/03, II. ÚS 349/08, II. ÚS 421/2013, III. ÚS 152/03, IV. ÚS 177/05). Za situácie, ak právny poriadok pripúšťa iné možnosti nápravy uplatnením riadnych a mimoriadnych opravných prostriedkov podľa Civilného sporového poriadku, nemožno sa domáhať ochrany svojich práv v konaní pred ústavným súdom.

24. V nadväznosti na uvedené právne názory ústavný súd konštatuje, že v okolnostiach daného prípadu nie sú splnené predpoklady na výnimku z už spomenutej zásady, podľa ktorej ústavný súd v konaní o ústavnej sťažnosti zásadne preskúmava len právoplatné rozhodnutia, a to v tom zmysle, že musí ísť o rozhodnutia, ktorými sa právoplatne skončilo konanie. Napadnuté rozhodnutie krajského súdu nemalo (zatiaľ) negatívny dôsledok na výsledok konania, keďže sa nedotklo výroku rozsudku, ktorým okresný súd zamietol žalobu sťažovateľa. S istotou bude možné dopad napadnutého rozhodnutia a postupu krajského súdu na výsledok konania ustáliť po právoplatnom skončení konania. Ak krajský súd popri skúmaní podmienok podľa § 80 ods. 1 a 2 CSP do úvahy zobral aj celkové okolnosti prípadu, nevynímajúc otázku možného zneužitia práv podľa čl. 5 základných princípov CSP, v dôsledku ktorého podmienky na zmenu v osobe žalobcu nepovažoval za splnené a svoj postup riadne odôvodnil, zohľadňujúc aj otázku spravodlivého usporiadania vzťahov, nie je mu možné (napriek tomu, že sa stotožnil s argumentáciou uvedenou v návrhu žalovanej, ktorý sťažovateľovi nebol pred vydaním napadnutého rozhodnutia doručený) dôvodne vytykať porušenie práva na súdnu ochranu a práva na spravodlivý proces v takej výraznej intenzite, že by si to pre nezvratnosť vzniknutého stavu vyžadovalo zásah ústavného súdu v tomto štádiu konania.

25. Podľa platnej právnej úpravy konania pred všeobecnými súdmi a judikatúry všeobecného súdnictva sú ich závažné procesné pochybenia (vrátane porušenia základných práv podľa čl. 46 a nasl. ústavy) dôvodom na podanie odvolania (§ 355 CSP), prípadne (za splnenia zákonom ustanovených podmienok) aj na podanie dovolania [§ 419 CSP (pozri mutatis mutandis napr. II. ÚS 595/2013, IV. ÚS 26/04, II. ÚS 130/02, IV. ÚS 31/03)].

26. Sťažovateľ síce návrh na zmenu strán podal po vydaní rozsudku okresným súdom, ale pred rozhodnutím krajského súdu o jeho odvolaní. Svoje námietky voči

uzneseníu okresného súdu preto do svojho odvolania už účinne zahrnúť nemohol. Odvolacie konanie na krajskom súde podľa zistenia ústavného súdu ešte nebolo skončené. Ak by krajský súd zrušil rozsudok okresného súdu z 22. októbra 2019, tak okresný súd bude mať v ďalšom konaní opäť vytvorenú procesnú možnosť na poskytnutie ochrany základným právam sťažovateľa. Ústavný súd nevidí dôvod, pre ktorý by sťažovateľ nemohol svoje námietky uvedené v tejto ústavnej sťažnosti uplatniť v prípadnom dovolaní podľa § 420 písm. f) CSP proti odvolaciemu rozhodnutiu krajského súdu, ak na to budú splnené zákonné predpoklady.

27. Pokiaľ ide o možnosti uplatnenia iných prostriedkov procesnej nápravy napadnutého rozhodnutia krajského súdu, sťažovateľ argumentoval neprípustnosťou dovolania, pretože neexistuje všeobecný záujem na rozhodovaní dovolacieho súdu o právnych otázkach vyvstávajúcich z procesných rozhodnutí bez presahu do merita veci. Napriek tomu ústavný súd v súčinnosti s okresným súdom zistil, že sťažovateľ podal 3. augusta 2020 proti napadnutému rozhodnutiu dovolanie a spis sa v súčasnosti nachádza na Najvyššom súde Slovenskej republiky (ďalej len „najvyšší súd“).

28. Aktuálne je súdom, ktorý má prednostne poskytnúť ochranu základnému právu sťažovateľa podľa čl. 46 ods. 1 ústavy, najvyšší súd, rozhodujúci o jeho dovolaní. Skutkovú a právnu argumentáciu sťažovateľa obsiahnutú v tejto ústavnej sťažnosti proti napadnutému rozhodnutiu krajského súdu a jeho postupu môže sťažovateľ následne uplatniť aj po rozhodnutí krajského súdu o jeho odvolaní proti rozsudku okresného súdu, v prípadnom dovolaní, keď dovolací súd (čl. 127 ods. 1 ústavy in fine) môže korigovať prípadné negatívne dôsledky vyplývajúce pre sťažovateľa z napadnutého rozhodnutia krajského súdu.

29. Ústava ani zákon o ústavnom súde nepripúšťajú, aby sťažovateľ domáhajúci sa ochrany svojich základných práv sám rozhodol o tom, či sa jej bude domáhať v konaní pred všeobecnými súdmi alebo ústavným súdom. Naopak, z čl. 127 ods. 1 ústavy zjavne vyplýva, že pred podaním ústavnej sťažnosti ústavnému súdu musí účastník konania vyčerpať všetky riadne i mimoriadne opravné prostriedky, resp. iné prostriedky nápravy, ktoré sú mu v konaní pred všeobecnými súdmi dostupné (II. ÚS 518/2018).

30. Na základe uvedeného ústavný súd uzatvára, že o ochrane základných práv a slobôd sťažovateľa vo veci, ktorej sa ústavná sťažnosť týka, je príslušný rozhodovať najvyšší súd. S poukazom na princíp subsidiarity je založená prítomnosť dôvodu na odmietnutie ústavnej sťažnosti pre nedostatok právomoci ústavného súdu podľa § 56 ods. 2 písm. a) v spojení s § 132 ods. 1 zákona o ústavnom súde. Konanie vedené okresným súdom nebolo vydaním napadnutého rozhodnutia krajského súdu právoplatne skončené, a teda nemohlo dôjsť k vyčerpaniu všetkých účinných prostriedkov, ktoré má sťažovateľ k dispozícii na ochranu svojich práv. Ingerencia ústavného súdu do rozhodovacej činnosti krajského súdu preto nie je v danom prípade namieste. Ústavný súd preto považoval ústavnú sťažnosť sťažovateľa aj za neprípustnú podľa § 56 ods. 2 písm. d) v spojení s § 132 ods. 2 zákona o ústavnom súde.

31. Vzhľadom na odmietnutie ústavnej sťažnosti ako celku sa ústavný súd ďalšími návrhmi sťažovateľov uvedenými v petite ich ústavnej sťažnosti nezaoberal, keďže rozhodovanie o nich je podmienené vyslovením porušenia základného práva alebo slobody podľa ústavy, alebo ľudského práva alebo základnej slobody podľa kvalifikovanej medzinárodnej zmluvy, k čomu v tomto prípade nedošlo.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 26. januára 2021

Libor DULÁ
predseda senátu